

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ПРАВОВОЇ ПОЛІТИКИ

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про адміністративно-територіальний устрій
реєстр. № 3373 від 30 жовтня 2013 року

Протокол № 19 від 18.12.2013 р.

Комітет з питань правової політики розглянув на відповідність Конституції України проект Закону про адміністративно-територіальний устрій (реєстр. № 3373 від 30 жовтня 2013 року) (далі по тексту – Законопроект), поданий народним депутатом України Кутовим В.Г.

Згідно із пояснювальною запискою Законопроект спрямований на усунення недоліку в регулюванні питань адміністративно-територіального устрою.

Законопроектом пропонується визначити правові засади адміністративно-територіального устрою в Україні.

Вирішуючи питання про відповідність Законопроекту положенням Конституції України, Комітет виходить з такого.

У Конституції України зазначається, що Україна є правовою державою (стаття 1), органи законодавчої, виконавчої та судової влади здійснюють свої повноваження у встановлених Конституцією межах і відповідно до законів України (частина друга статті 6), закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй (частина друга статті 8). За приписом частини другої статті 19 Конституції України органи державної влади зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Відповідно до пункту 29 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить, зокрема, утворення і ліквідація районів, встановлення і зміна меж районів і міст, віднесення населених пунктів до категорії міст, найменування і перейменування населених пунктів і районів.

Як встановлено пунктом 13 частини першої статті 92 Конституції України, виключно законами України визначається територіальний устрій України.

Статтями 132, 133 Конституції України встановлено, що територіальний устрій України ґрунтується на засадах єдності та цілісності державної території, поєднання централізації і децентралізації у здійсненні державної влади, збалансованості і соціально-економічного розвитку регіонів, з урахуванням їх історичних, економічних, екологічних, географічних і демографічних особливостей, етнічних і культурних традицій.

Систему адміністративно-територіального устрою України складають: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села.

До складу України входять: Автономна Республіка Крим, Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Донецька, Житомирська, Закарпатська, Запорізька, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Луганська, Львівська, Миколаївська, Одеська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Тернопільська, Харківська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська, Чернівецька, Чернігівська області, міста Київ та Севастополь.

Міста Київ та Севастополь мають спеціальний статус, який визначається законами України.

Відповідно до частини першої статті 140 Конституції України місцеве самоврядування є правом територіальної громади - жителів села чи добровільного об'єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста - самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

Водночас, Законопроект викликає наступні зауваження.

Наведене у пункті 3 статті 1 Законопроекту визначення терміну «Громада – адміністративно-територіальна одиниця базового рівня, що складається з одного або декількох поселень, має визначені в установленому законом порядку межі, що співпадають з межами сусідніх громад та є територіальною основою для діяльності органів місцевого самоврядування» не відповідає частині першій статті 133 та частині першій статті 140 Конституції України, згідно з якими систему адміністративно-територіального устрою України складають: Автономна Республіка Крим, області, райони, міста, райони в містах, селища і села, а територіальною громадою визначені жителі села (чи добровільно об'єднані у сільську громаду жителі кількох сіл), селища та міста.

Стаття 2 Законопроекту, якою пропонується визначити, що адміністративно-територіальний устрій України регулюється Конституцією України, цим Законом та іншими нормативно-правовими актами, не відповідає пункту 13 частини першої статті 92 Конституції України, за яким територіальний устрій України визначається виключно законами України.

Статтями 11-13, 15, 18 Законопроекту пропонується утворення, реорганізацію та ліквідацію громад, районів, реорганізацію областей, віднесення поселень до категорії міст, встановлення та зміну меж міст, зміну меж, найменування і пере найменування адміністративно-територіальних одиниць здійснювати шляхом прийняття законодавчих актів Верховної Ради України.

Конституція України до повноважень Верховної Ради України відносить питання утворення і ліквідації районів, встановлення і зміни меж районів і міст, віднесення населених пунктів до категорії міст, найменування і перейменування населених пунктів і районів (пункт 29 частини першої статті 85). Основний Закон не відносить до повноважень єдиного органу законодавчої влади в Україні питання утворення, реорганізації та ліквідації громад, реорганізації районів, областей, утворення міст та районів у містах.

Конституційний Суд України у підпункті 4.2 пункту 4 мотивувальної частини Рішення від 7 квітня 2004 року № 9-рп/2004 (справа про Координаційний комітет) зазначив, що повноваження Верховної Ради України, як і повноваження Президента України, визначаються Конституцією України (статті 85, 106).

Таким чином, встановлення повноважень Верховної Ради України не може бути предметом регулювання законів України.

Враховуючи наведене, Комітет дійшов такого висновку:

1. Проект Закону про адміністративно-територіальний устрій (реєстр. № 3373 від 30 жовтня 2013 року), поданий народним депутатом України Кутовим В.Г., суперечить положенням Конституції України.

2. Повідомити про цей висновок Комітет з питань державного будівництва та місцевого самоврядування, який визначено головним з підготовки та попереднього розгляду законопроекту.

Голова Комітету

В.В. Писаренко